

Lexikón *tanca*

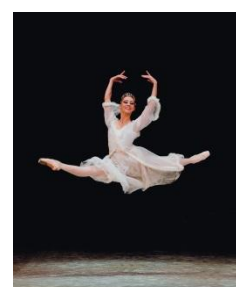
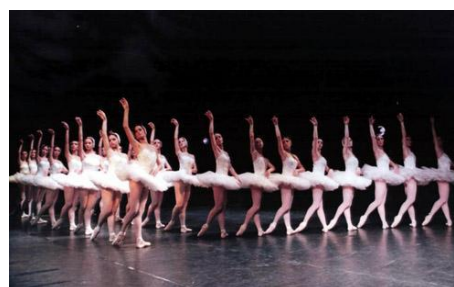
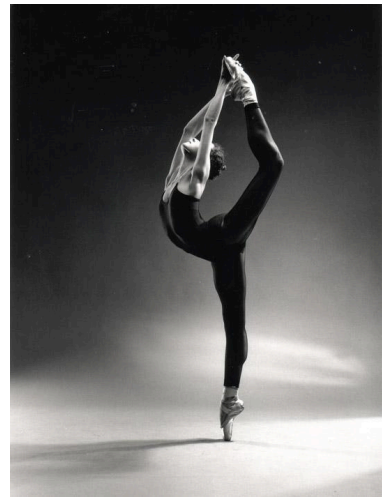
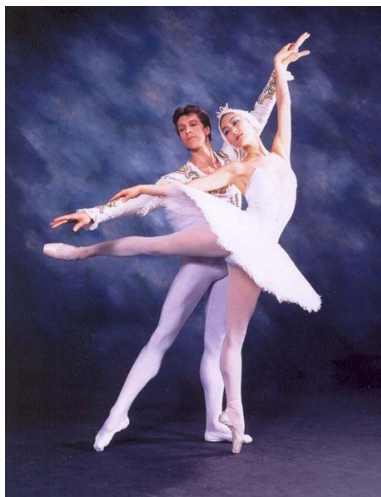

Obsah:

- 1.** *Balet*
- 2.** *Breakdance*
- 3.** *Brušný tanec*
- 4.** *Country tanec*
- 5.** *Čardáš*
- 6.** *Flamenco*
- 7.** *Foxtrot*
- 8.** *Hip – hop*
- 9.** *Čha - cha*
- 10.** *Jive*
- 11.** *Pasodoble*
- 12.** *Polka*
- 13.** *Quickstep*
- 14.** *Rock and roll*
- 15.** *Rumba*
- 16.** *Samba*
- 17.** *Slowfoxtrot*
- 18.** *Step*
- 19.** *Tango*
- 20.** *Valčík*

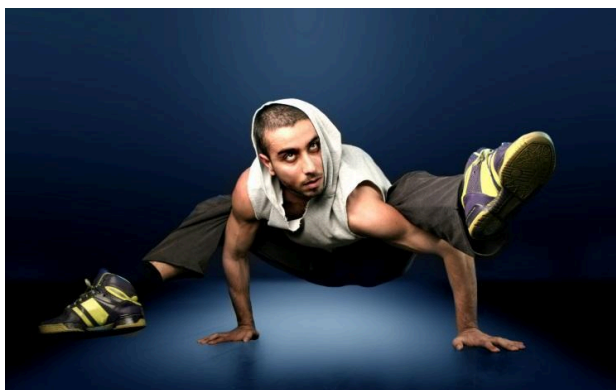
Balet

Balet je umelecký útvar, zjednocujúci hudbu, libreto, choreografiu, scénu a kostýmy. Balet môže byť samostatné dielo, alebo môže byť súčasťou opery, alebo operety. Najznámejším je zrejme klasický balet, ktorý sa zakladá na klasickej baletnej technike. Tá je daná predovšetkým vysokou náročnosťou vykonávaných pohybov, prevedenej technike a z toho vyplývajúcej estetickosti tanca.

Breakdance

Breakdance je populárny štýl pouličného tanca, ktorý vznikol a vyvinul sa ako súčasť hiphopovej kultúry medzi afroamerickou a portorikánskou mládežou v USA v sedemdesiatych rokoch 20. storočia. Pre mladých predstavuje breakdance formu úteku zo stereotypného života veľkomesta. Tanečníci sa často zúčastňujú tzv. "battles", čiže tanečných súťaží, v ktorých proti sebe nastupujú jednotlivci alebo "crews" - tanečné skupiny. Obvykle sa vytvorí kruh, do ktorého vchádzajú tanečníci, aby predviedli svoje tanečné schopnosti. V neformálnych súťažiach neexistujú presné pravidlá, platí len zákaz úmyselného dotyku súpera. Pri medzinárodných súťažiach o víťazovi rozhoduje odborná porota.

Brušný tanec

Orientálny tanec alebo v našich končinách skôr známy pod názvom brušný tanec, má svoj pôvod v dávnych kultúrach Afriky, Indie a Blízkeho východu. Je starý niekoľko tisíc rokov a predpokladá sa, že svoje prakorene má v kulte plodnosti. Základom orientálneho tanca sú krúživé, hojdaivé a jemné vlnivé pohyby rôznych častí tela v protiklade s dynamickými a chvejivými pohybmi. Je to forma tanca, ktorá umožňuje každej tanečnici vyjadriť svoju vlastnú osobnosť, fantáziu a emócie. Z toho dôvodu je zakaždým iný, jedinečný a neporovnateľný.

Country tanec

Country tance sa viažu na hudobný žánr country, ktorý pôvodne vznikol na juhu USA začiatkom 20. storočia a rýchlo sa šíril. Jeho korene siahajú do folku, blues, keltskej a gospelovej hudby. Country tancov je nespočetné množstvo a vyžadujú si „callera“, ktorý cez mikrofón „hlási“ čo majú tanečníci robiť. Sú humorne ladené a je pri nich dobrá zábava.

Čardáš

Čardáš je slovenský ľudový tanec, ktorý vznikol v prvej polovici 19. storočia. Maďari síce tvrdia, že je to ich národný tanec, ale pravda je taká, že naša spoločná tisícročná história oba národy oprávňuje nazvať ho svojím. Základnými krokmi sú jednokročka, dvojkročka a kolečko vľavo a vpravo. Okrem nich tam môže byť nespočetné množstvo figúr, ktoré si tanečníci môžu aj vymýšľať, alebo ich od niekoho odpozorovať. Každý región má svoje typické figúry.

Flamenco

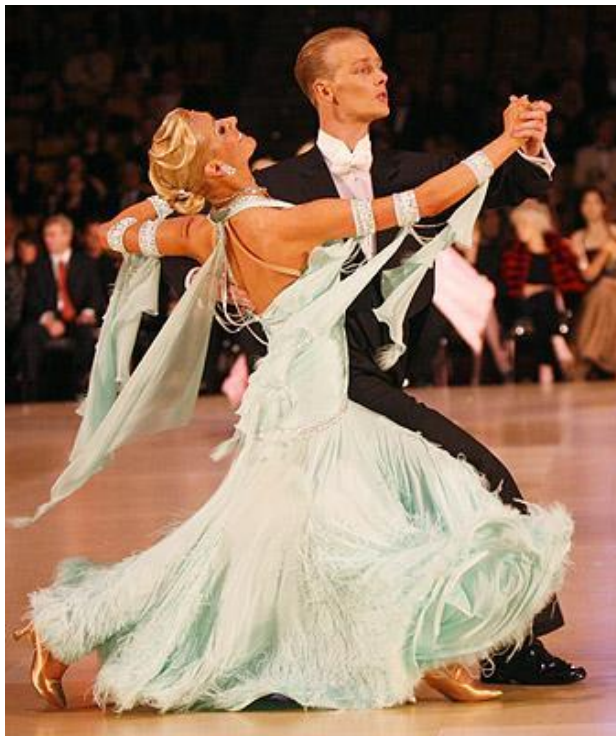
Flamenco je významný španielsky hudobno-tanečný žánr. Aj keď sa považuje za súčasť španielskej kultúry všeobecne, pochádza predovšetkým z jedného regiónu Španielska – z Andalúzie.

Flamenco sa tancuje v rôznych šatách. Tanečnice tiež používajú nástroj kastanety, ale aj vejáre a šatky. Vo Flamencu je dôležitý najmä výraz, precítenie rytmov, a presnosť pohybov. Tento tanec je veľmi náročný, pretože naraz musíte zvládať ruky, nohy a ešte k tomu treba pekný úsmev.

Foxtrot

Vznikol umelo začiatkom minulého storočia. Dostal názov podľa svojho tvorca, amerického herca Harryho Foxa. Ten mal vraj pôvodne na javisku predviesť pomerne zložitý twostep, nepodarilo sa mu však nájsť partnerku, ktorá by ho ovládala. Problém vyriešil tak, že k twostepovému základu pridal prvky jednoduchšieho onestepu a vytvoril tak základný foxtrotový rytmus pomaly-pomaly- rýchlo-rýchlo, medzinárodne známy ako slow-slow-quick-quick. Nový tanečný štýl, ktorý takto vznikol v roku 1910, dostal názov Foxov krok, čiže foxtrot. Počas prvej svetovej vojny sa dostal z Ameriky do Európy, kde sa stal čoskoro spoločenským tancom číslo jeden. V tom čase bol populárnou módnou novinkou.

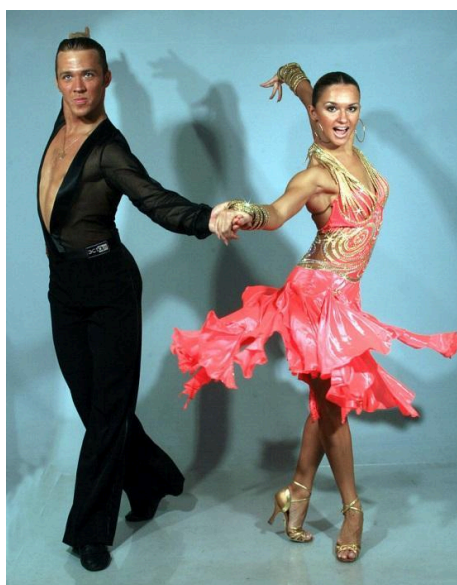
Hip – hop

Hip - hop vznikol v New Yorku (USA) v 70. rokoch 20. storočia v prostredí štvrtí obývaných prevažne černošským obyvateľstvom. V počiatkoch sa ako hlavné zložky tejto subkultúry uvádzali tzv. „4 elementy“ tj. rap, DJing, Break-dance a graffiti. Ako tzv. piaty element sa uvádza beatbox. V priebehu rokov sa tieto viac špecifikovali a pribudli ďalšie. Dnes hip hop zahŕňa špecifický štýl produkcie hudby, slang, módu atď.

Cha-cha

Tento tanec vznikol na začiatku päťdesiatych rokov minulého storočia na Kube ako improvizácia v prostredí kubánskych veľkomestských karnevalov a ľudových slávností. Vychádza z kubánskeho hudobno- tanečného folklóru, silno ovplyvneného jazzovou hudbou. Cha-cha bola obľúbená aj v Štátoch Latinskej Ameriky a v druhej polovici päťdesiatych rokov minulého storočia sa rozšírila i do Európy. Je veľmi obľúbená pre svoju jednoduchosť, rytmickosť a hravosť.

Jive

Jive je rytmický latinskoamerický tanec, ktorý vznikol v 30. rokoch minulého storočia a je založený na tanečnom štýle „swing“. V r. 1936 sa začína rozširovať pod názvom „jitterburg“. Druhá svetová vojna ho však odsúva do zabudnutia, no po jej skončení sa jive vracia v ešte silnejšej podobe. V r. 1944 vydal V. Silvester prvý štandardizovaný opis jivu. Rytmus má 4/4 a tempo 40 – 46 taktov za minútu. Jive je náladový, radostný a temperamentný.

Pasodoble

Pasodoble je veľmi výrazovo a dramaticky ladený tanec v doprovode pôsobivej hudby. Pre divákov je veľmi atraktívny. Pasodoble je tanec pochádzajúci zo Španielska a Francúzska ako tanec, ktorý sa tancoval s prvkami flamenga na oslavu býčích zápasov. Za súťažný tanec bolo pasodoble prijaté po II. svetovej vojne.

Polka

Polka je český obrodenecký tanec, ktorý vznikol v prvej polovici 19. storočia na českom vidieku. Existuje niekoľko legend o jej vzniku, ale najpravdepodobnejšia je tá, ktorá hovorí, že Anna Chadimová raz v nedeľu popoludní zaspievala pesničku a zatancovala polku a všetci to začali po nej opakovať a o krátky čas ju tancovali všetci na dvoroch, pri domoch a krčmách a postupne sa dostala z dedín do miest. Polka mala taký úspech, že v roku 1836 ju predviedli v Prahe a stala sa hitom na plesoch šľachty. V roku 1840 po uvedení polky v parížskom divadle sa stala hitom aj tam.

Quickstep

Quickstep je britský tanec, ktorý sa vyvinul z amerických tancov po 1. svetovej vojne. Je to rýchla forma foxtrotu a najrýchlejší štandardný tanec. Quickstep si vyžaduje od oboch partnerov maximálnu súhru, práve kvôli tzv. "letovým" figúram a takisto kvôli rýchlosti tanca.

Svieža hudba, prekvapujúce kroky a dobrá bezstarostná nálada – to je quickstep. Je to dynamický tanec založený na chôdzi a postupovej premene, ktorý nenásilne sleduje hudbu vo štvorštvrtťovom takte.

Rock and roll

Rock and roll vznikol začiatkom 50-tych rokov v Amerike, odkiaľ sa postupne rozšíril do všetkých častí sveta ale v rôznych imitáciách. Jedno však ostáva nezmenené.

Aj napriek viacerým zmenám sa za kráľa rock and rollu až dodnes považuje Elvis Presley. Práve jemu môžeme vďačiť za vznik nového druhu tanca. Rock and roll sa stal charakteristickým znakom a najobľúbenejším tancom vtedajšej generácie, ktorá vzdorovala dospelým a násiliu. V súčasnosti sa rock and roll rozdelil na klasický tanečný a na akrobatický súťažný rock and roll - náročný šport s pevne stanovenými pravidlami.

Rumba

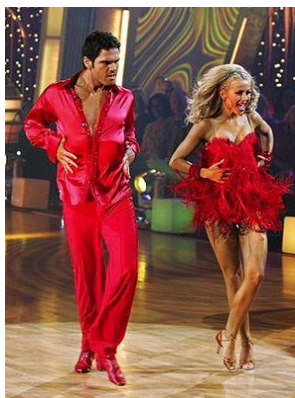
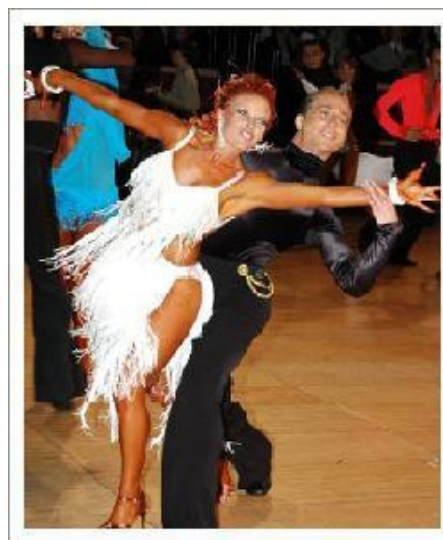
Rumba je latinsko- americký tanec, ktorý má pôvod v kubánskom tanci son. Tancuje sa v komplikovanom, veľmi ťažko zvládnuteľnom rytme. Hrá sa vo veľkom rytmickom rozmedzí. Prvý raz sa dostala do Európy roku 1923, no práve pre svoj ťažký rytmus sa neujala. Populárnou sa stala až po druhej svetovej vojne, no najmä v posledných rokoch si jej fascinujúci rytmus podmanil masy mládeže.

Rytmus rumby zdôrazňujú bicie nástroje, ako timbales- malé bubienky, bongo- veľký basový bubon, guiro maracas- tekvice naplnené zrnom alebo kamienkami, claves- drevené paličky, ktoré najčastejšie dopĺňajú klarinety a trúbky.

Samba

Samba je najpopulárnejší brazílsky národný tanec. Dvojštvrtový alebo štvorštvrtový rytmus podkresľujú exotické nástroje, ktoré dodávajú tancu výrazný temperamentný rytmus, ktorý sa prejavuje v každej, či už v pomalšej alebo rýchlejšej skladbe. Na základe obrovskej popularity medzi brazílskym obyvateľstvom sa dostala samba pred prvou svetovou vojnou aj do Európy. Typickým pre sambu je pohyb húpanie-bauns (pružné húpavé kroky v kolenách so súčasným mäkkým uvoľňovaním kolien a napínaním priehlavkov).

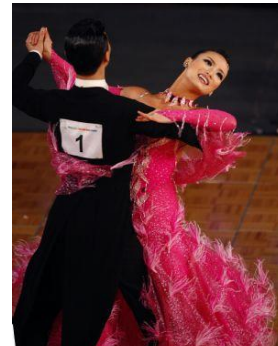

Slowfoxtrot

Je pomalý foxtrot, z ktorého aj vznikol. Foxtrot bol po prvýkrát uvedený v Európe tesne pred I. svetovou vojnou.

Na začiatku bol slowfox vášnivý tanec s rýchlymi a pomalými pohybmi. Európskym lektorom sa však nepáčil jeho divoký charakter a začali ho štandardizovať a spomaľovať.

Je to najpopulárnejší párový tanec vôbec. Tancuje sa na akúkoľvek hudbu vo štvorštvrtovom takte, pričom rýchlosť hudby nie je určujúcim faktorom. Slowfox je často označovaný za najťažší štandardný tanec. Mnohí hovoria, že pokiaľ viete zatancovať slowfox, máte dobré predpoklady na zatancovanie ostatných štandardných tancov. Tento tanec je založený na elegancii, rovnováhe, pohybe a rytme.

Step

Step (z angličtiny) je druh tanca, ktorý tancujú sóloví tanečníci väčšinou iba nohami, ostatná časť tela len vyvažuje, a prevádzania tanca sa nezúčastňuje. Chodidlá nôh vyklepkávajú päťami a špičkami rýchly rytmus. K tomuto účelu sa nosí špeciálna obuv, na ktorej sú upevnené kovové dosičky. Stepuje na hudbu alebo bez hudby. Step vznikol skôr než jazz. Džezová hudba tak vznikla od stepu. Táto hudba je najvhodnejšou pre stepovanie.

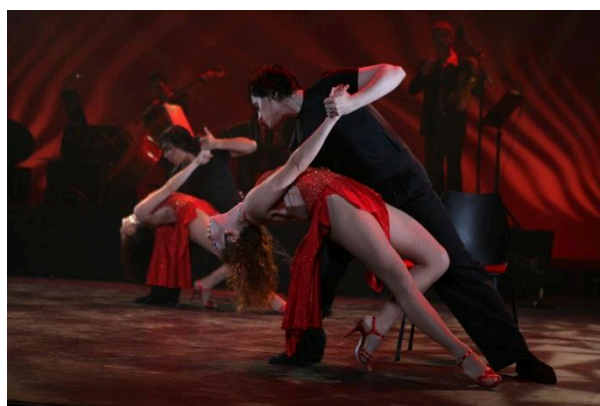

Tango

Tango má svoj pôvod v Argentíne, ale niekoľkokrát „preplávalo“ Atlantický oceán a preto v ňom vidno vplyvy európske i juhoamerické. Má takmer 400 rokov. Je veľmi temperamentné, striedajú sa v ňom kroky pomalé a rýchle. Je napínavé, až dramatické.

U nás na Slovensku sa však tancuje iné tango – milongové. Je trochu jednoduchšie krokovo i rytmicky.

Okrem horeuvedených táng je pomerne populárne tango argentino, ktoré má úplne iný charakter, kroky a variácie. Je veľmi intímne, zamerané na partnera, jeho reakciu, môže vyjadrovať príbeh...

Valčík

Valčík vznikol na prelome 18. a 19. storočia a značne sa rozšíril v podnikoch viedenského predmestia. Pôvodne vyvolával pobúrenie, pretože muž po prvýkrát na verejnosti zobral ženu do náručia a vlastne ju objímal. Ale v podstate sa to všetkým zapáčilo a čoskoro sa stal súčasťou spoločenskej zábavy takmer všade. K jeho popularite prispeli aj nádherné skladby Ludwiga van Beethovena, Fryderyka Chopina, Karla Mariu Webera, Straussovcov a i.

Viedenský valčík sa vyznačuje rýchlosťou a ľahkosťou. Niektorí taneční majstri ho považujú za najťažší štandardný tanec, a preto sa v ňom dlho tancovali iba otáčka vpravo, otáčka vľavo a valčík na mieste. Dnes už pribudli i ďalšie náročné figúry, ale iba v súťažnej forme.

